

αμανάτι

αμανάτι, το, ουσ. [<τουρκ. amanat <emanet (= παρακαταθήκη, φύλαξη)], (στη γλώσσα της αργκό) ενέχυρο, υποθήκη, παρακαταθήκη. (Λαϊκό τραγούδι: *σαράντα χρόνια φυλακή, τα ρούχα μ' αμανάτι, τα χέρια μου στον κελεψέ κι ο νους μου στην αγάπη*)·

- *αφήνω αμανάτι*, βλ. και φρ. *βάζω αμανάτι*·

- *βάζω αμανάτι*, **α.** βάζω κάποιο αντικείμενο αξίας ως ενέχυρο στο ενεχυροδανειστήριο: «έβαλε αμανάτι το δαχτυλίδι της γριάς του». **β.** (γενικά) βάζω ενέχυρο, υποθήκη: «δώσε μου τώρα τα λεφτά, που μου χρειάζονται, και σου βάζω αμανάτι το αυτοκίνητό μου»·

- *δίνω αμανάτι*, βλ. συνηθέστ. *βάζω αμανάτι*·

- *κρατώ αμανάτι*, κρατώ κάτι ως εγγύηση: «για να μου δώσει πενήντα χιλιάρικά μου κράτησε αμανάτι το χρυσό μου αναπτήρα»·

- *μ' αφήνουν αμανάτι*, **α.** υποχρεώνομαι από κάποιον να έχω κοντά μου κάποιον ή κάτι, που μου προκαλεί δυσφορία: «έφυγε ταξίδι και μ' άφησε αμανάτι τον γέρο πατέρα του να τον προσέχω || πήγε διακοπές και μ' άφησε αμανάτι τις γλάστρες της να τις ποτίζω || έφυγε ταξίδι και μ' άφησε αμανάτι το σκύλο του». **β.** μένω χωρίς παρέα, χωρίς φίλους, χωρίς κανένα στήριγμα, με εγκαταλείπουν όλοι: «όσο είχα λεφτά, έκαναν όλοι κρα για την παρέα μου κι όταν ξέπεσα μ' άφησαν αμανάτι»·

- *μένω αμανάτι*, **α.** μένω χωρίς παρέα, χωρίς συντροφιά: «το Σαββατοκύριακο έμεινα αμανάτι, γιατί η παρέα μου πήγε εκδρομή». (Λαϊκό τραγούδι: *ο κουρσάτος φίλος σου θα σ' αφήσει γρήγορα και θα μείνεις κι απ' τους δυο τότε αμανάτι*, θα 'σαι πια για κλάματα κι όπως λέν' τα γράμματα πριν που βγει το όνομα πιο καλά το μάτι). **β.** περιμένω άδικα στο ραντεβού μου, με στήνουν σε κάποιο ραντεβού: «αφού δεν ήρθε μέχρι αυτή την ώρα, πάει να πει πως έμεινα αμανάτι». **γ.** δεν καταφέρνω να φτάσω στο σημείο να εκπληρώσω κάποια επιθυμία μου, ιδίως σεξουαλική: «την ώρα που ήταν να βγάλει και τα εσώρουχά της, το μετάνιωσε, σηκώθηκε, ντύθηκε, έφυγε κι έμεινα αμανάτι». (Λαϊκό τραγούδι: *έχω μείνει αμανάτι πάνω στο διπλό κρεβάτι. Πες μου, πώς θα την περάσω δίχως τη δική σου αγκάλη; Μέχρι τότε θ' αγκαλιάζω το δικό σου μαξιλάρι*;). **δ.** (γενικά) δεν καταφέρνω να εκπληρώσω κάποια επιθυμία μου: «την ώρα που ήταν να υπογράψει τα συμβόλαια το μετάνιωσε κι έμεινα αμανάτι». **ε.** μένω χωρίς κέρδος ή ωφέλεια από κάποια δουλειά ή υπόθεση: «όλοι σας τα τσεπώσατε και μόνο εγώ έμεινα αμανάτι»·

- *τον αφήνω αμανάτι*, **α.** δεν πάω στο ραντεβού που έχω μαζί του και τον αφήνω να περιμένει άδικα, τον στήνω: «είχα ραντεβού με τον τάδε, αλλά στο δρόμο μ' έπιασε λάστιχο και τον άφησα αμανάτι». **β.** τον εγκαταλείπω χωρίς να εκπληρώσω κάποια επιθυμία του, ιδίως σεξουαλική: «μόλις τη ζαχάρωσα κι ήταν έτοιμη να πει το ναι, την άφησα αμανάτι». Η περίπτωση αυτή θεωρείται πράξη εκδικητική και από τα δυο φύλα. **γ.** (γενικά) δεν εκπληρώνω κάποια επιθυμία του: «ήθελε πάρα πολύ να υπογράψω τα συμβόλαια, αλλά δεν τα υπέγραψα και τον άφησα αμανάτι»·

- *του το κρατώ αμανάτι*, διατηρώ στη μνήμη μου κάτι κακό που μου έχει κάνει, με σκοπό να τον εκδικηθώ την κατάλληλη στιγμή: «απ' τη μέρα που έμαθα πως με κάρφωσε στο διευθυντή μου, του το κρατώ αμανάτι κι αργά ή γρήγορα θα του τη φέρω»·